

Dir que sí

Hi ha una diferència ben clara entre les dues frases escrites següents: *Va dir alguna cosa* i *Va dir «alguna cosa»*. La primera és equivalent a *Va dir quelcom*; això és, *Va dir aquesta cosa o la de més enllà*. En canvi, la segona de les frases proposades, *Va dir «alguna cosa»*, no equival pas a *Va dir «quelcom»*, i més aviat s'hi podria contraposar —*No va dir «quelcom» sinó «alguna cosa»*—, perquè allò que es vol indicar amb el nostre segon exemple és que les paraules que va pronunciar—aquell de qui parlem— van ésser, precisament, *alguna cosa*. És, doncs, seguint el model *Va dir «alguna cosa»*, amb el complement del verb *dir* diferenciat tipogràficament de la resta de la frase (no necessàriament aquesta diferenciació tipogràfica ha de consistir en l'ús de les cometes), que escriuríem frases, com *Em va dir «hola»*, *M'ha dit «fins demà»*, *Li vaig dir «per molts anys»*, etc., construccions pròpies de l'estil directe que podríem reforçar encara amb l'ús dels dos punts (després del verb) i el signe d'admiració. Cal notar, també, que aquest valor especial que tenen en aquestes frases els mots escrits entre cometes —de mots realment pronunciats— és només possible perquè depenen d'un verb de comunicació com *dir*. Si escrivim una frase com *Va fer «alguna cosa»*, les cometes indiquen una segona intenció, entonació irònica, idea contrària, etc.

Frases procedents del discurs indirecte com *dir que sí* i *dir que no* ja es poden considerar, en realitat, com a autèntiques locucions verbals, la primera usada amb el mateix valor que *acceptar* o *afirmar*, *confirmar*, etc., i la segona com a equivalent de *refusar* o *negar*, *desmentir*, etc. Avui, però, hi ha una forta tendència a prescindir, en aquestes frases, del terme conjuntiu *que*, amb què, doncs, queden reduïdes a *dir sí* i *dir no*. Aquesta tendència, tanmateix, no ha d'ésser considerada sense reserves: l'ús d'aquestes frases sense el nexè *que* hauria en principi de comportar un èmfasi en la pronunciació dels termes *sí* i *no*, que tindria el seu reflex en l'escriptura per mitjà d'un dels recursos tipogràfics habituals: *Tu vas dir «sí»*, *Algú va dir «no»*, frases comparables a *Tu vas dir «gràcies»* o *Algú va dir «mateu-lo»*. Ara; és clar que si admetem *La noia va dir deixeu-me estar* o *Jo deia no en tinc ganes*, també podem admetre; *Tu vas dir sí* i *Algú va dir no*.

Albert Jané